

Příloha č. 1: Základní pojmy a zkratky

Pro účely tohoto Knihovního řádu jsou některé pojmy a zkratky vysvětleny takto:

Absenční výpůjčka = uskutečněné a zaevidované půjčení knihovní jednotky mimo prostory MKM

Automatizovaný knihovnický systém (AKS) = počítačový systém, který umožňuje mj. zlepšení a zrychlení poskytovaných služeb, zlevnění provozu knihovny, snadnější přístup čtenářů k informacím apod.

Ceník = Ceník služeb MKM (přehled poplatků uplatňovaných v MKM za vyjmenované služby uživatelům)

Elektronické (on-line) služby = všechny služby poskytované s využitím informačních a komunikačních technologií, např. on-line výpůjční služby, tj. objednávky, rezervace, prodlužování výpůjček, on-line informační a referenční služby, webové stránky apod.

Jednorázově registrovaný uživatel = návštěvník (neregistrovaný uživatel), který zaplatil jednorázový poplatek za využití některé ze zpoplatněných služeb MKM

Kauce = dočasná finanční záloha, jejíž vratnost nastane splněním podmínky vrácení vypůjčené věci dle smlouvy

Knihovní fond = soubor evidovaných a odborně zpracovaných dokumentů, uchovávaných v knihovně, který MKM zpřístupňuje uživatelům

Knihovní jednotka = základní jednotka evidence a statistiky knihovního fondu zapsaná v přírůstkovém seznamu MKM

Knihovní řád (KŘ) = dokument, který upravuje smluvní vztah mezi MKM a uživatelem, resp. upravuje podmínky poskytování služeb MKM. Smlouva vzniká podpisem přihlášky na jedné straně a vydáním průkazu uživatele na straně druhé; KŘ je vydáván ředitelem MKM. Pro MKM a uživatele je tento dokument závazný a obě strany jsou povinny jeho ustanovení dodržovat

Knihovní zákon (KZ) = zákon, který upravuje systém knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby a podmínky jejich provozování (zákon č. 257/2001 Sb. ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb /knihovní zákon/)

Lhůta = časový interval, v němž musí být něco vykonáno, aby nenastal předpokládaný – zpravidla sankční – následek.
Např. výpůjční lhůta 30 dnů znamená, že od okamžiku vypůjčení dokumentu do okamžiku jeho vrácení může uplynout max. 30 dnů, pokud lhůta nebyla prodloužena

Lokace = informace o dostupnosti knihovní jednotky v konkrétní knihovně nebo knihovnách, vyjádřená lokačním údajem (např. signaturou, siglou a signaturou apod.)

MDT = „Mezinárodní desetinné třídění“ = klasifikační systém zahrnující celé univerzum lidského poznání. Mezinárodně srozumitelný klasifikační jazyk, který slouží k indexování a vyhledávání věcných informací o dokumentech, jejich částech, případně k indexování a vyhledávání jednotlivých informací v dokumentech obsažených

Meziknihovní výpůjční služba (MVS) = výpůjční služba, která umožňuje kterékoliv knihovně vyžádat si a půjčit pro svého uživatele od jiné knihovny v rámci ČR nebo ze zahraničí (*Mezinárodní meziknihovní výpůjční služba, MMVS*) dokumenty, které nemá ve svém fondu, a naopak půjčovat na vyžádání dokumenty z vlastních fondů jiným knihovnám. Může být realizována výpůjčkou fyzického dokumentu, kopií nebo elektronickou formou

Návštěvník knihovny = každá osoba, která vstoupí do MKM za účelem využití jejích služeb (fyzicky nebo virtuálně)

Osobní údaj = jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu

Otevírací doba = doba, po kterou je MKM otevřena pro veřejnost. Může se měnit (např. o prázdninách, z důvodů provozních, sanitárních, stavebních úprav apod.)

Prezenční výpůjčka = uskutečněné a zaevidované půjčení knihovní jednotky pouze v prostorách MKM, k tomu určených

Prolongace výpůjčky = prodloužení řádné výpůjční lhůty (před jejím uplynutím). Provádí se na vyžádání uživatele, v knihovně nebo on-line

Půjčitel = v tomto případě je MKM půjčitelem, který na základě smlouvy o výpůjčce přenechává vypůjčitelu dokument z knihovního fondu a zavazuje se mu umožnit její dočasné užívání (občanský zákoník § 2193–2200)

Registrovaný uživatel = fyzická osoba, která vstoupí do smluvního vztahu s MKM, na základě kterého mu MKM umožňuje využívat svých služeb. Vznik, trvání a zánik tohoto právního vztahu stanoví KŘ

Registrační období = doba, během níž má registrovaný uživatel právo na poskytování služeb určených registrovanému uživateli

Rezervace dokumentu = úkon, kterým si uživatel zajišťuje budoucí výpůjčku právě vypůjčeného dokumentu

Sigla = kombinace tří abecedních a tří číselných znaků, umožňující jednoznačné určení institucí (např.

ULG001 = Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem). Používá se např. při meziknihovní výpůjční službě

Signatura = číselné nebo alfanumerické vyjádření místa uložení knihovní jednotky v knihovním fondu

Uživatelské konto = aplikace automatizovaného knihovnického systému, která po přihlášení umožňuje uživateli on-line (i z počítačů mimo knihovnu) odesílat objednávky a rezervace, prodlužovat výpůjčky, kontrolovat osobní údaje, platnost registrace nebo zjistit stav jeho výpůjček a poplatků

VKIS = veřejné knihovnické a informační služby

Volný výběr = knihovní fond, který je přímo přístupný uživatelům bez zprostředkování pracovníkem MKM

Vypůjčitel = osoba, která nabývá na základě smlouvy o výpůjčce právo dokument (výpůjčku) užívat ujednaným způsobem (občanský zákoník § 2193–2200). V textu tohoto KŘ může být označován též jako uživatel (pro účely vymáhání závazku též jako dlužník, ručitel, třetí osoba v postavení dlužníka nebo strana).

Výpůjčka = knihovnou uskutečněné a zaevidované půjčení jedné knihovní jednotky jednomu uživateli, prezenčně nebo absenčně

Výpůjční lhůta = doba, po kterou smí uživatel vypůjčenou knihovní jednotku užívat. Výpůjční lhůtu stanoví MKM při provedení výpůjčky

Zpozdné = finanční závazek uživatele vůči knihovně, který vzniká po překročení stanovené výpůjční lhůty, jeho výše je určena Ceníkem

Zvukově obrazový dokument = dokument se zvukově obrazovým (audiovizuálním) záznamem, který k umožnění poslechu a k prohlížení vyžaduje použití speciálního zařízení, např. ozvučené videozáznamy, DVD-video, Blue Ray disky, filmové záznamy (nezahrnuje mikrografické a elektronické dokumenty)